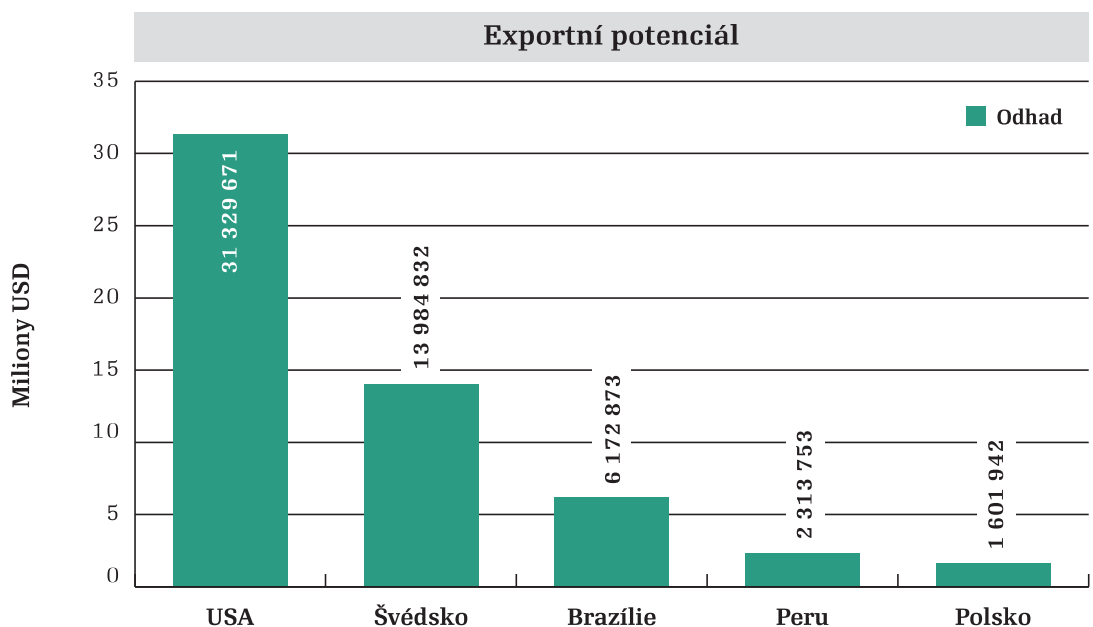

Obranný průmysl

Exportní příležitosti v rámci obranného průmyslu zahrnují 55 zemí. Nejvýznamnější zastoupení mají revolyery a pistole v rozsahu 36 zemí. Střelné zbraně a zařízení využívající výbuchu nebo bomby, granáty, torpéda, mini a podobné střelivo. K největším dovozcům obranného průmyslu patří USA.

Zdroj: UN Comtrade (2015)

Státy s příležitostmi pro český export

AFGHÁNISTÁN

S odchodem spojeneckých jednotek a se změnou systému financování ozbrojených složek Afghánistánu lze počítat s možnostmi dodávek obranné techniky, výzbroje a výstroje pro armádu a bezpečnostní složky. Je poptávka na provedení generálních oprav vrtulníků Mi-17 a Mi-24/35. Afghánská vláda také zvažuje nákup bitevních vrtulníků Mi-24/35. Také většina vojenských základen mise NATO se bude v nadcházejících letech proměňovat na mezinárodní a národní letiště. Příležitosti pak budou v dodávkách přístrojové a radarové techniky, bezpečnostních systémů, provádění generálních oprav vrtulníků atp.

ALŽÍRSKO

Alžírsko je největším trhem s obranným materiálem v Africe, trend investic do obrany je dlouhodobě vzrůstající (očekávaných 13 % v letech 2014–2018). Cestou na alžírský trh je průmyslová spolupráce v podobě zakládání joint ventures či zapojení domácích výrobců. Šance pro české firmy obranného a bezpečnostního průmyslu jsou zejména v oblasti proudových a vrtulových výcvikových letadel, potenciál se nabízí v oblasti dodávek náhradních dílů, oprav a modernizace pozemní techniky.

ANGOLA

Obranný a bezpečnostní průmysl v Angole představuje také mnoho příležitostí, a to zejména v podobě modernizace a opravy stávajícího vojenského vybavení (letadla, tanky) a nákupu spíše drobnější vojenské techniky. Angola patřila mezi země s největšími výdaji na obranný průmysl, což se s krizí změnilo a zaměřuje se nyní spíše na opravu stávající techniky. Potenciálně zajímavou oblastí by bylo také školení pozemního vojenského personálu a letců, což také bude záležet na dalším ekonomickém vývoji země.

ARGENTINA

Nákupy zbraní a obranných systémů jsou pro vládu tak důležité, že se kvůli nim zadlužuje v zahraničí. Argentinské ozbrojené složky jsou podinvestované, ale pro vládu jde o velice důležitý sektor, který se snaží zmodernizovat. Armáda i policie potřebuje nové pistole a další střelné zbraně, vzdušné síly radary, pozemní vojsko obrněné transportéry. V Argentině neexistují centrální nákupy policie, každá provincie nakupuje samostatně. To by mohla být šance pro české firmy, protože provinční vlády jsou ve svém rozhodování mnohem pružnější a navíc se dá využít kontaktů zastupitelského úřadu v některých provinciích.

AUSTRÁLIE

V souladu s Bílou knihou obrany 2016, která představuje komplexní dlouhodobý plán v oblasti obrany s předpokládaným výhledem až do roku 2035, a s investičním plánem, který určuje vládní strategii v oblasti financování obrany, výdaje na obranu ve finančním roce 2020–2021 měly dosáhnout 2 % HDP (tj. 42,4 mld. AUD). Austrálie je tradičně na 12.–13. místě na světě ve výši výdajů na obranu. Během 10 let, tj. do roku 2026, by se nové investice do obrany měly vyšplhat na částku 195 mld. AUD.

ÁZERBÁJDŽÁN

Ázerbájdžán opakovaně deklaruje zájem o akvizice vojenského materiálu, ať již kompletních zbraňových systémů či náhradních dílů. Páteří pozemních sil i letectva je v současnosti technika ruské provenience, resp. původní sovětské systémy, modernizované ruskými či ukrajinskými specialisty. Ovšem ze strany ázerbájdžánských nejvyšších míst je možné sledovat snahu o větší diverzifikaci dodavatelského portfolia.

BANGLADÉŠ

Rozpočet bangladéšské armády je každoročně navyšován a poskytuje proto prostor pro dodávky vybavení zejména pro bezpečnostní složky státu. Pro rok 2018 bylo ve státním rozpočtu vyčleněno 3,2 mld. USD na obranu.

I pro české firmy může být výhodou, že bangladéšské orgány usilují o diverzifikaci svých partnerů pro vojenskou spolupráci a zároveň rozšíření portfolia dodavatelů v oblasti obranného průmyslu. S cílem podpořit tento proces je v současné době sjednáván dvoustranný smluvní dokument o obranné spolupráci.

V listopadu 2017 jednala delegace ZÚ Dillí na bangladéšském ministerstvu vnitra a velení armádních složek. Z jednání vyplynulo, že bangladéšská strana má velký zájem o české letouny, lehké pěchotní ruční zbraně, munici do ručních zbraní, lehká obrněná kolová vozidla, nákladní speciály a ochranné rušiče proti nástražným výbušným systémům.

BELGIE

V kontextu zvýšené bezpečnostní hrozby v Belgii po útocích v březnu 2016 byly významně navýšeny vládní výdaje na vybavení bezpečnostních složek. Boj proti terorismu a potírání radikalismu se staly dlouhodobou prioritou. Díky tomu narůstá belgická poptávka po zboží v bezpečnostním sektoru. Nabízí se tedy příležitosti pro české firmy, které vyrábí např. neprůstřelné vesty, skla, zabezpečené dopravní prostředky, komunikační prostředky, výzbroj a výstroj.

BRAZÍLIE

V posledních letech dochází k posilování spolupráce v oblasti vojenských a obranných technologií, nově např. i v oblasti prostředků protichemické ochrany. Výrobky české provenience mají pověst vynikající kvality za přijatelnou cenu. Výhodou je, že rozpočty bezpečnostních složek na nákup a obnovu vybavení jsou jen minimálně postihovány vládními rozpočtovými škrty. Potenciál existuje zejména v oblasti pokročilé elektroniky, pozemní i letecké techniky a ručních zbraní.

BULHARSKO

V příštích letech plánuje armáda velké projekty modernizace výzbroje a vybavení v hodnotě téměř 2 mld. EUR. O konečné podobě projektů se ještě diskutuje, nejpravděpodobnější je nákup obrněných vozidel pěchoty a stíhacích bojových letadel. Zvažuje se i modernizace tanků T-72. Poptávka by se měla zaměřit zejména na leteckou techniku, obrněná vozidla, kybernetickou bezpečnost, komunikační, informační a navigační systémy, optoelektroniku, ochranu bezpečnostní infrastruktury.

DÁNSKO

V současné době dánské ministerstvo obrany, ministerstvo vnitra, policie i bezpečnostní služby zahájily přípravy na obměně výzbroje a zejména střelných zbraní. Konkrétně se jedná o pistole, pušky, automatické zbraně, atd. Zbraně jsou určeny pro místní podmínky, ale i pro příslušníky zahraničních misí.

Celkový objem veřejných tendrů se odhaduje na 25 mld. CZK. Dalším potencionálním trhem je Grónsko, autonomní území Dánska, kde střelné resp. střelecké zbraně patří k základní vybavenosti místních obyvatel. Objem exportu do Grónska výrazně v této komoditě v posledních letech stoupá.

EGYPT

V obranné oblasti může ČR v Egyptě navázat na dlouhou tradici vzájemné spolupráce. Nejedná se pouze o obranně-průmyslový kontext, čeští výzkumníci a vědci v zemi pomáhali zakládat například vojenskou univerzitu, jejíž technické kurzy stále patří mezi nejlepší dostupné terciární vzdělání v regionu.

Egypt v současnosti poptává výzkumné kapacity pro realizaci obranně-průmyslového výzkumu a vývoje. Z českých výrobků země dlouhodobě projevuje zájem o ruční a lehké palné zbraně, munici, pozemní techniku včetně podvozků či vybrané produkty leteckého průmyslu.

ETIOPIE

V Etiopském vojenském letectvu je minimálně 12 cvičných letounů L-39, z toho 5-7 je v současnosti provozováno. Mimo ně je zde rovněž letecká technika východní provenience. Existuje tedy poptávka po náhradních dílech, je však třeba počítat s levnou konkurencí ze zemí bývalého sovětského bloku. Existuje možnost nabídnout radiokomunikační řešení pro armádu. Potenciál mají i dodávky systému navádění letadel a sledování letového provozu pro Civil Aviation Authority.

FILIPÍNY

Filipíny v současné době potřebují především modernizovat svou leteckou a námořní kapacitu v Jihočínském moři. Dle ministerstva pro správu a rozpočet jsou prostředky na AFP rozděleny do třech hlavních kategorií. Armáda (pozemní vojsko) obdržela 57,4 mld. PHP, 21 mld. PHP bylo alokováno filipínskému námořnictvu a 18,9 mld. dostalo letectvo.

Dle nového legislativního rámce bude modernizace AFP probíhat v patnáctiletém období až do roku 2028. Dle předběžných informací z rozhovorů AFP se současnou vládou patří mezi zvažované nákupy nadzvukové letectvo, helikoptéry, fregaty, raketové systémy, radary a modernizace vojenských základen. Zároveň by mělo dojít k modernizaci osobního vybavení příslušníků AFP v podobě útočných pušek a prostředků osobní ochrany (např. neprůstřelné vesty). Dále by mělo dojít k posílení kapacit námořnictva v podobě nákupu moderních ponorek.

FINSKO

České firmy mají příležitost reagovat na výrazný zájem finské strany prohlubovat obrannou spolupráci s evropskými zeměmi, a to jak v EU, tak i v NATO. Finsko si uvědomuje změny v bezpečnostním prostředí v Evropě a chce na ně reagovat jak početním posílením svých ozbrojených sil, tak i značnými investicemi – do roku 2020 by se měly výdaje na obranu zvýšit z dnešních 1,8 % až na 2,3 % HDP. Ve vztahu k ČR podporuje vývozní možnosti i skutečnost, že Ministerstvo obrany Finska má zájem aktivovat existující Memorandum of Understanding, jež pro obchodní spolupráci vytvoří vhodný rámec.

FRANCIE

Zvýšená bezpečnostní rizika vedou Francii k postupnému navyšování rozpočtů branně-bezpečnostních složek. Koncem roku 2015 oznámil francouzský prezident plán na komplexní přezbrojení policie a dalších bezpečnostních složek a nákup nové techniky pro armádu. Významnou položkou nákupů

se mají stát ruční palné zbraně a střelivo, výstroj, radary a detektory. Armádní rozpočet a utrácení na nové zbraně má kontinuálně růst až do roku 2020 na výsledných 41 mld. EUR. Na podpoře zvýšení rozpočtů bezpečnostních a obranných složek státu existuje ve Francii shoda napříč politickým spektrem. Státní rozpočet Francie pro rok 2018 tak již počítá s navýšením výdajů na obranu o 1,8 mld. EUR na celkových 34,4 mld. EUR, tj. 1,8 % HDP. Příležitost pro české firmy se tudíž nabízí zejména v zapojení do dodavatelských řetězců nadnárodních firem s francouzskou účastí, případně francouzských firem obranného a bezpečnostního průmyslu, a jejich prostřednictvím pak spolupráce na evropských a na třetích trzích.

GHANA

Hlavním cílem strategického plánu, přijatého v roce 2013, je modernizace ghanských ozbrojených sil, na kterou ghanská vláda vyčlenila 145 mil. USD. V rámci této modernizace by měly být vojákům pořízeny ruční zbraně a munice, nová armádní obrněná vozidla, padáky a další armádní doplňky. Potenciál existuje v oblasti oprav a modernizací vrtulníkové techniky, dodávek lehkých transportních letounů, výcviku pilotů či oprav a modernizací pozemní techniky. Mezi dlouhodobější plány Ministerstva obrany patří podpora a zapojení se do mírotvorných operací OSN a posílení vnitřní bezpečnosti v zemi, včetně zesílení ochrany ropného průmyslu v západní části země.

CHILE

V Chile se velké oblibě těší sportovní střelné zbraně a krátké střelné zbraně k sebeobraně. V roce 2016 se projevil vzestup v exportu střelných zbraní pro civilní sektor. Dosud jsou však velké rezervy. Vedle dodávek hotových výrobků se nabízí možnost výrobní spolupráce s FAMAE – Fábricas y Maestranzas del Ejército de Chile, státní firmou obsluhující pozemní vojsko.

V obranném průmyslu se nabízí navázání na spolupráci při výrobě ručních zbraní. Významný potenciál pro úspěch v zemi má i český letecký průmysl. České hightech produkty v oblasti komunikačních technologií či pasivních sledovacích systémů mohou rovněž na chilském trhu uspět. V poslední době byl zaznamenán také zájem o bezpilotní prostředky či polní nemocnice a zdravotnické produkty či prostředky OPZHN.

INDIE

Indie je největším dovozcem zbraní na světě. V posledních čtyřech letech indické ozbrojené složky nakoupily zbraňové systémy v hodnotě 38,8 mld. USD a z toho více než polovinu dodaly zahraniční výrobci. Příležitost k uplatnění mají špičkové české technologie, které se prosazují celosvětově – například radiolokátory. Stejně tak mají šanci české firmy s nabídkou modernizace techniky ruské provenience. Politické ambice Indie a situace na severních hranicích vytvářejí tlak na posilování bojové schopnosti a tím i na vyšší výdaje na nákup techniky. Indická vláda do značné míry liberalizovala příliv přímých zahraničních investic do domácího obranného průmyslu a zrychlila vydávání povolení na zbrojní výrobu soukromým firmám s cílem umožnit vytváření společných podniků se zahraničními partnery. Smyslem je podpořit přísun moderních zahraničních technologií a zajistit si bezpečnější přísun dodávek obranné techniky tím, že se bude vyrábět přímo v Indii. Nákupní politika upřednostňuje mezinárodní výrobní spolupráci před dovozy a byla upravena v souladu s vládní iniciativou Make in India. Celá řada indických firem vidí v tomto oboru příležitosti a je připravena se zahraničními partnery zakládat společné podniky.

INDONÉSIE

Obranný rozpočet země v posledních letech roste v souvislosti s koncepcí současné vlády usilující o modernizaci armády. V roce 2016 dosáhl částky 8,28 mld. USD a v roce 2017 zaznamenal nepatrný nárůst okolo 1 %. V poměru těchto výdajů k HDP patří Indonésie i nadále v rámci regionu spíše k podprůměru, nicméně nominálně jde bezesporu o zajímavý trh. Plán současné vlády je navýšit postupně v nadcházejících 5 letech podíl výdajů na obranu na 1,5 % HDP. Vláda si je vědoma relativní zaostalosti ve výzbroji indonéské armády v porovnání s nejbližšími sousedy (Malajsie a Singapur) a hodlá tento problém řešit zásadní obnovou a rozšířením armádní výzbroje a výstroje. Specifikem Indonésie spočívá ve snaze neorientovat se v dané oblasti jedním směrem a vyhnout se tak závislosti. Kombinuje proto z uvedeného důvodu například vojenskou techniku USA a Ruska a ze stejného důvodu preferuje v případě kompatibilní a kompetitivní nabídky k uvedeným silným zbrojařským zemím, ty, které touto optikou nevnímá jako rizikové. Zařízení české (československé) provenience má v zemi určité renomé a tradici, na kterou lze navázat. Uvedená preference dodavatelů tak dává českým firmám poměrně dobré šance, nicméně tato situace zjevně může být časově velmi omezená a změnit se v případě posunu politického kurzu vedení Indonésie.

Mezi perspektivní oblasti z pohledu českého obranného průmyslu patří ruční zbraně, munice, pozemní technika včetně vozidel, letecká technika (transportní a výcvikové letouny) či pokročilá elektronika.

IRÁK

V oblasti obranného průmyslu existuje poptávka po různých typech munice a bojové techniky včetně tanků, děl, bojových vozidel. Možnost expandovat v tomto sektoru byla posílena slibnými nákupy z irácké strany v posledních letech. V současné době je také konzultována s iráckým ministerstvem obrany a průmyslu možnost vývozu investičního celku – továrny na výrobu munice a uvažuje se o jedné továrně na výrobu munice pro Bagdád (300 mil. EUR) a druhé pro Erbil (300 mil. EUR).

ITÁLIE

Itálie je jedním z významných hráčů na poli evropského obranného průmyslu a silným podporovatelem trendu směřujícího ke konsolidaci evropské politiky vyzbrojování. Aktivně podporuje mezinárodní obranně – průmyslovou spolupráci, zejména v high-tech sektorech, ale také v oblasti letectví, systémů řízení a velení, komunikačních a elektronických systémů a softwaru či avioniky. Konkrétní příležitosti pro české firmy obranného a bezpečnostního průmyslu se nabízejí zejména v oblasti lehkých vrtulových letadel či komponent v oblasti kosmického průmyslu.

IZRAEL

V objemu vývozu obranných a bezpečnostních technologií dnes Izrael šlape na paty Německu a Francii. Pro české výrobce je spolupráce s izraelským zbrojním průmyslem velkou výzvou. Mimo v současnosti realizovaných subdodávkách je další možností spolupráce na třetích trzích, kde se jedna či druhá strana z různých důvodů obtížně prosazuje.

Izrael současně patří mezi největší dovozce vojenského materiálu. Roční rozpočet izraelské armády v současnosti přesahuje 17 mld. USD, z čehož 3 mld. USD (cca. 18 %) představuje přímá podpora Spojených států. Tato pomoc bude od roku 2018 navýšená na 3,8 mld. USD ročně; současně ale bude izraelské vládě uloženo utratit tyto prostředky za nákup obranných a bezpečnostních technologií amerických výrobců. Z uvedeného důvodu lze očekávat, že Izrael v horizontu tří let postupně navýší dovoz vojenské techniky z aktuálních 2,8 mld. USD až na téměř dvojnásobek (po dovozu nerostných surovin se jedná

již nyní o nejvýznamnější dovozní položku) a další bezpečnostní technologie nevojenského charakteru za 550 mil. USD.

Exportní potenciál pro české výrobce je tudíž enormní. Hlavní vývozní položky vojenského materiálu z ČR do Izraele tvoří vozidla (38 %), zobrazovací průzkumná zařízení (32 %), velkorážové zbraně (11 %) a technologie (5 %). České firmy mohou navázat s izraelskými subjekty strategická partnerství, jak při vývoji nových komplexních obranných systémů, tak v přístupu na třetí trhy, na nichž má jedna ze stran silnější postavení. Spolupráce se špičkovými izraelskými firmami nezřídka posouvá české firmy na vyšší technologickou úroveň a tím posiluje jejich mezinárodní konkurenceschopnost.

JAPONSKO

V říjnu 2015 zahájila v Japonsku činnost nová státní vyzbrojovací komise. V důsledku změn v geopolitickém rozložení sil v Asii reinterpretuje Japonsko svou „pacifistickou“ ústavu a zásadně posiluje výdaje na obranu. Pro ČR se zde otevírají příležitosti především v oblasti radiolokačních a pasivních sledovacích přístrojů (radary), oblast CBRN (ochrana proti chemickým, biologickým, radiologickým a jaderným látkám) ale i v dalších oblastech obrany. Pro finanční rok 2018 počítá Japonsko s rozpočtovými výdaji na obranu ve výši téměř 50 mld. USD, což zhruba koresponduje s celkovými výdaji státního rozpočtu ČR.

JEMEN

Na území pod kontrolou povstalců se vztahuje embargo RB OSN. Rovněž probíhající konflikt činí dodávky zbrojní techniky a munice problematickými. Přesto jakékoliv politické řešení jemenské krize počítá s obnovou národní armády, jež se nadále bude potýkat s aktivitami teroristických skupin. Příležitosti budou v dodávkách munice, náhradních dílů pro techniku „východní“ provenience, dodávkách radarové techniky a poskytování technické pomoci, včetně lékařských prověrek jemenských pilotů v České republice.

JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA

JAR se podílí na významném růstu obranných výdajů na africkém kontinentu. V roce 2016 sice rozpočet na obranu mírně poklesl, přesto v absolutních číslech činil významných 3,42 mld. USD. Do budoucna by se měly výdaje spíše zvyšovat a měly by být alokované především pro síly zvláštního určení, nákup lehkých a středních dopravních letadel, rozvoj dělostřelectva, protiletadlové obrany včetně radarů a systémů řízení, modernizaci vojenského zdravotnictví, spojovacích kapacit a kybernetické bezpečnosti. Není bez zájmovosti, že ve výzbroji Jihoafrických vzdušných sil se podobně jako v Armádě ČR nachází stíhače Gripen.

JORDÁNSKO

Země má stálý zájem o zbrojní techniku, materiály pro výzbroj armády a skýtá zajímavý prostor pro české výrobky obranného průmyslu. Na základě dobrých vztahů ZÚ se zbrojovkou KADDB lze očekávat zájem o obrannou techniku. V tomto oboru je potřebná trvalá akviziční činnost českých dodavatelů obranného materiálu. České firmy se zúčastní veletrhu obranné techniky „SOFEX“ v květnu 2018.

KAMBODŽA

Česko by se mohlo zapojit do oprav a modernizace již vysloužilé techniky a letadel, z nichž část v minulosti samo poskytlo. Perspektivní je rovněž výměna zkušeností, trénink personálu nebo pomoc s odminováním a odstraněním explozivních pozůstatků předchozích konfliktů. Příležitostí jsou také dodávky radarových systémů, ručních zbraní a střeliva.

KAZACHSTÁN

Možnosti spolupráce s kazachstánskou stranou ve vojenské oblasti jsou soustředěné na modernizaci starých a nákupy nových letadel, na české palné zbraně (pistole, pušky, samopaly apod.), na českou optiku, dodávky nákladních vojenských vozidel apod. Silnou roli má v této oblasti stát, tj. předpokládají se intervence ze strany státní správy ČR ve prospěch českých výrobců. Obchodní možnosti představují též nákupy vojenské techniky a munice prostřednictvím aukcí. V květnu 2016 ohlásilo kazašské ministerstvo obrany záměr dojednat kontrakty v celkové hodnotě cca. 2 mld. EUR, které budou realizovány do roku 2020. I přes více vektorovou politiku je v sektoru obranného průmyslu citelná dominance Ruska, což při současné mezinárodní situaci výrazně ztěžuje možnosti vývozu z ČR.

KEŇA

Potenciál pro dodávky obranného průmyslu vyplývá z hrozby teroristických útoků ze strany somálských Al Shabaab. Z tohoto důvodu je vládou věnována pozornost i finanční prostředky vybavení armády i police. Rozvojový program Vise 2030 navíc počítá s navýšením počtu policejních složek tak, aby se Keňa přiblížila hranici 1:450 (jeden policista na 450 obyvatel doporučených OSN). Navyšování počtu policistů představuje příležitost pro dodavatele z oblasti obranného průmyslu.

Nabízí se možnosti zejména v oblasti oprav, modernizací a případně i dodávek letecké techniky (vrtulníků), dále pak dodávky systémů pro sledování a ostrahu hranic a perimetrů.

KOLUMBIE

Kolumbie ročně vydává na nákupy pro ozbrojené složky (pozemní vojsko, námořnictvo, letectvo a Národní policii) kolem 3,7 % HDP. Celkové náklady na obranu v roce 2017 převýšily, i přes uzavření mírových dohod s levicovou guerillou FARC, 12 % všech veřejných výdajů. Rozpočtová kapitola ozbrojených sil byla v rámci národního rozpočtu na rok 2018 opět výrazně navýšena (o 8,2 %; na 10,8 mld. USD). Lze předpokládat, že tento trend bude pokračovat, a to i vzhledem k tomu, že kolumbijské vzdušné síly rovněž připravují výměnu svých cvičných a bojových letounů. ČR je v Kolumbii známá mj. vývozem pistolí CZ a střeliva vč. nábojových komponentů Sellier+Bellot. Velký potenciál však nabízí rovněž dodávky nákladních vozů 8x8, radarů a moderních komunikačních prostředků, logistických softwarových řešení, dále detektorů min a výstroje (oblečení, obuv, helmy) včetně ochranných vest, avšak za předpokladu, že české firmy si na místním trhu zajistí fyzické zástupce, vytvoří sklady náhradních dílů a zajistí odpovídající postprodejní servis (v případě nákladních aut rovněž nezbytné homologace). Vzhledem k důležitosti zajištění osobní bezpečnosti je významný také sektor soukromých bezpečnostních agentur, který představuje trh o velikosti 2,7 mld. USD ročně.

KONŽSKÁ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA

Armáda i policie se snaží řešit špatnou bezpečnostní situaci na východě země. S tím souvisí i rostoucí poptávka po modernizaci vyzbrojení policie i armády.

KOREJSKÁ REPUBLIKA

Stálá hrozba vojenské konfrontace s KLDK a s tím související potřeba modernizace armády nutí Korejskou republiku investovat nemalé prostředky do jejího vybavení. V loňském roce bylo do Korejské republiky dovezeno zboží pro obranný průmysl v hodnotě 8,3 mld. USD. Mezi nejvýznamnější dodavatele se řadí USA, Španělsko, Anglie, Německo a Izrael. Zájem o spolupráci v oblasti obranného průmyslu

projevují jak korejští představitelé, tak instituce a firmy působící v tomto oboru. Samotný korejský obranný průmysl se velmi rychle rozvíjí a pro české firmy se nabízí možnost spolupráce v oblasti dodávek speciální techniky, případně i subdodávek pro kompletaci a finální výrobu v Korejské republice. Český průmysl může prorazit v oblasti pokročilé elektroniky a prostředků ochrany proti zbraním hromadného ničení. Potenciál skýtá oblast společného výzkumu, vývoje a projektů v oblasti robotiky a pokročilých technologií.

LIBANON

Perspektiva tohoto sektoru vychází ze složité bezpečnostní situace v zemi, která diktuje bezprostřední priority, jimiž se musí zabývat kromě státních úřadů také soukromý sektor (turistická zařízení, obchodní centra, banky, univerzity, apod.). V praxi je velký zájem o bezpečnostní scannery (vč. ručních), kamery s uzavřeným okruhem, systémy sledování, řízení přístupu vč. poplašných zařízení, detektory výbušnin, rušičky, přístroje k nočnímu vidění, bezpečnostní software, prostředky osobní ochrany apod. Velká poptávka je rovněž po zbraních a munici, které jsou (s výjimkou malého trhu v oblasti myslivosti) pořizovány výhradně na vládní úrovni. V oblasti obrany a bezpečnosti má libanonský trh obzvláště veliké požadavky na kvalitu a pověst výrobce.

LITVA

Litevská vláda zvýšila pro rok 2018 rozpočet Ministerstva obrany, který má být primárně určen na akvizice (o 149 mil. EUR oproti 2017, tj. celkem 963 mil. EUR, neboli 2 % HDP). Navíc v současném vládním kabinetu i parlamentu existuje většinová podpora pro další navyšování rozpočtu až na úroveň 2,3 % HDP. Konjunktura nadále „nahrává“ pokračující konflikt na Ukrajině a stále asertivnější ruská zahraniční politika. V posledních několika měsících kupř. armáda pořídila houfnice, nová bojová vozidla pěchoty, radio-komunikační prostředky, zájem projevila o střelné zbraně jak pro pravidelné jednotky, tak i pro speciální útvary, jedná o zakázce na komunikační a řídicí systém, zvažuje modernizaci a případné posílení vzdušných sil (např. vrtulníky) atd. Litevský obranný průmysl rovněž hledá partnery pro případnou spolupráci na třetích trzích.

LOTYŠSKO

Lotyšsko jako členská země NATO hodlá v roce 2018 dosáhnout stavu, kdy rozpočtu na obranu bude věnováno 2 % HDP. Lotyšsko rovněž hodlá zvýšit počet svých vojáků z dnešních necelých 5 na 6 tis. v roce 2018. Součástí strategického rozvoje armády je modernizace komunikačních a informačních systémů řízení boje. České zbrojařské firmy již v minulosti uspěly ve výběrových řízeních na dodávky pro lotyšské ozbrojené síly i NATO a lze předpokládat, že by na ně mohly navázat další.

MAĎARSKO

V souvislosti se zhoršující se bezpečnostní situací ve světě a v Evropě a v návaznosti na to s ambiciózním programem maďarské vlády na rozvoj a modernizaci maďarské armády pod názvem „Zrínyi 2026“ a také se závazkem Maďarska, jako člena NATO budou postupně zvyšovány výdaje na obranu až do výše 2 % HDP. Předmětem zájmu z maďarské strany jsou veškeré druhy zbraní s ohledem na zastaralost výzbroje maďarské armády. Poptávány budou ruční krátké a dlouhé zbraně, cvičné a bojové letouny a s tím související výcvik pilotů, dále radiolokátory a radiové přístroje pro dálkové ovládání, katapulty a letecké simulátory pro výcvik pilotů.

MALAJSIE

Malajsijský obranný rozpočet mezi lety 2012–2016 stagnoval či mírně klesal. V roce 2016 došlo k jeho citelné redukci, ale v roce 2017 byl o 5,3 % navýšen. Malajsie dlouhodobě usiluje o modernizaci své armády, letectva a námořnictva (nákupy čtyř transportních Airbusů A400M, stavba moderních vojenských bojových plavidel), jedná se však o postupný proces. Je to obor, kde rozhodující postavení má vláda a bezpečnostní složky státu jakožto koncoví uživatelé. Řada českých firem zde aktivně vystupuje prostřednictvím svých zástupců a úspěšně se uchází o veřejné zakázky (např. samopaly pro policejní složky). Česká společnost zabývající se výrobou odolných komponent pro počítačové sítě do polních podmínek založila ve městě Ipoh servisní centrum a metrologickou laboratoř. Civilní trh je omezen. Perspektivní jsou nabídky jak velkých firem, tak těch MSP, jejichž produkty jsou jedinečné a inovativní. Malajsie vyjádřila zájem o diverzifikaci nabídky českých obranných a bezpečnostních technologií a doporučila navíc zvážit možnosti investiční spolupráce s využitím Malajsie jako distribučního centra pro celou Jihovýchodní Asii. Možnosti lze také spatřovat v materiálu použitelném při zvládnutí živelních pohrom (přístřešky, záchranářské vybavení, přenosné generátory či řešení pro čištění vody) nebo pro polní medicínu (inovativní prostředky první pomoci, léky pro polní použití). Potenciál také existuje zejména v oblasti pokročilé elektroniky, pozemní i letecké techniky a ručních zbraní.

MEXIKO

Zhoršující se bezpečnostní situace nutí mexickou vládu investovat více nejen do vyzbrojování bezpečnostních složek a armády, ale také do ochrany vládních představitelů, a to jak na federální, tak státní a místní úrovni. Kromě tradičních položek je možné nabídnout i další produkty jako ochranné vesty, bezpečnostní elektronické systémy, sledovací zařízení, maskovací systémy, výbušniny, pyrotechnické prostředky, mobilní buňky, tréninková a simulační zařízení, bezpečnostní bariéry atd.

MONGOLSKO

V kontextu dosavadní spolupráce v podobě účasti českých vojáků na mezinárodních cvičeních v zemi a potřeb mongolských ozbrojených sil lze jako perspektivní oblasti pro český obranný průmysl uvést ruční zbraně a opravy a modernizace obrněné pozemní techniky.

MOSAMBIK

Bezpečnost a územní integrita je jednou z priorit vlády. V současné době je však problémem nedostatek finančních prostředků související s dluhovou krizí Mosambiku. Země ale potřebuje zmodernizovat svou obrannou a bezpečnostní techniku (zmodernizovat a nakoupit letadla, nákladní vozidla, vybavení pro vojáky, bezpečnostní systémy apod.), výcvik letců a pozemního personálu a celkově zlepšit úroveň svých ozbrojených složek.

MYANMAR

EU i nadále uplatňuje vůči Myanmaru vojenské embargo. Poslední rozhodnutí Rady z 25. 4. 2017 (Council decision (CFSP) 2017/734) prodloužilo toto embargo o další rok tj. 30. 4. 2018 Seznam zakázaných položek je součástí přílohy Rozhodnutí z roku 2013 (Decision 2013/184/CFSP). Z dlouhodobého hlediska zde existuje mimořádná příležitost a potenciál pro český obranný průmysl. Modernizace a profesionalizace armády, námořnictva, policie či pobřežních hlídek bude v budoucnosti nevyhnutelná.

NĚMECKO

Z pohledu obranně-průmyslové spolupráce je Německo zásadním partnerem českého obranného a bezpečnostního průmyslu, a to z hlediska strukturálního, ekonomického i technologického rozvoje české obranně-průmyslové základny. Rovněž skutečnost, že 89 % německých firem obranného a bezpečnostního průmyslu má vlastní kapacity v oblasti výzkumu a vývoje je z hlediska inovačního potenciálu českých firem výraznou přidanou hodnotou. Jako perspektivní se jeví zejména budování podniků společné výroby a zapojování českých výrobců do subdodavatelských řetězců velkých německých firem a velkých evropských konsorcií s německou účastí, zejména v oblasti pozemní techniky, elektroniky, leteckého a kosmického průmyslu.

NIGÉRIE

Aktivity Boko Haram znamenají zásadní problém pro bezpečnost státu. Rozpočet Nigérie dává každoročně značné prostředky silovým resortům (policii, armádě) na nákup vybavení a výcvik.

V kontextu regionální bezpečnostní situace existuje prověřený potenciál v oblasti dodávek techniky pro pozemní i vzdušné síly – ruční zbraně a munice, lehká i těžké obrněná technika, dělostřelecké systémy, výcvikové a bojové letouny, vrtulníky. Stejně tak existuje poptávka po výcviku pilotů a techniků či opravách a modernizacích pozemních i leteckých systémů.

NIZOZEMSKO

Sektor tvoří až na výjimky státní podniky a výzkumné instituce. Je charakteristický vyspělou technologií a neustálými inovacemi. Vzhledem k omezenému domácímu trhu je orientován na vývoz, což vede ke spolupráci s firmami z jiných zemí, zejména Německa, Spojených států, Velké Británie a Belgie. Země je sídlem různých jednotek NATO (JFC Brunssum, NAPMA, NCIA) s vlastními výběrovými řízeními.

NOVÝ ZÉLAND

Novozélandská Bílá kniha obrany 2016 navrhuje 15letý plán modernizace armády za téměř 20 mld. NZD. Investiční patnáctiletý plán má obrannému průmyslu zabezpečit jistotu financování do roku 2030. V rámci modernizace armády počítá Bílá kniha se zlepšením v oblastech jak vzdušné, tak i námořní a pozemní obrany. V této souvislosti chystá obměnu stávajících strategických i taktických letadel, námořních fregat a tankerů, hlídkových plavidel i vybavení pro speciální armádní jednotky a zbraní. Dále plánuje zvýšení výdajů na kybernetickou bezpečnost a vojenskou rozvědku.

PÁKISTÁN

Samostatnou kapitolu představuje podpora exportu speciálu. Obranně-bezpečnostní sektor identifikujeme jako nejperspektivnější oblast, ve které se můžou české firmy v Pákistánu angažovat. Výrobky českých firem v obranně-bezpečnostním sektoru jsou již dnes objemově nejvýznamnější komoditou českého exportu do Pákistánu. Česká republika se může stát významným partnerem při diverzifikaci dodavatelů vojenských technologií pro pákistánské ozbrojené síly. Existují zde velké možnosti dodávek ručních palných zbraní, munice, radarů, letounů L-39 NG a L-410/L-420, výzbroje pro boj s terorismem a materiálu OPZHN. Obrovský potenciál má tzv. zboží dvojího užití, válcovací stolice, lisy, obráběcí stroje, meteorologické radary, detektory, kontrolní a měřicí zařízení. V obranně-bezpečnostním sektoru kromě dodávek pro pákistánské ozbrojené síly mají značný potenciál i komerční dodávky zbraní a munice pro civilní sektor.

PERU

Kromě typických obranných technologií mají v tomto sektoru stále větší váhu technologie v oblasti krizového řízení v souvislosti s přírodními katastrofami.

Budování dopravní infrastruktury i rozvoj těžebních projektů je v mnohých regionech spojen se sociálními nepokoji, příhraniční oblasti i velká města se potýkají s nelegálním pašováním drog, pouliční kriminalitou i organizovaným zločinem, což klade nároky na činnost ministerstva vnitra a bezpečnostních složek ve smyslu pořizování nové techniky. Obecně je v Peru (fyzická i průmyslová) bezpečnost vnímána jako nejvyšší priorita, což mj. potvrzuje růst prodeje letálních i neletálních zbraní tempem více než 25 % ročně. Trh zařízení a služeb v oblasti protipožární ochrany vzrostl v roce 2016 o 20 % a dosáhl 190 mil. USD a obecně v této oblasti platí zpřísněné bezpečnostní předpisy (pozn. incident na konci roku 2016 v průběhu mezinárodního summitu, kdy došlo k požáru v kinosále prestižního nákupního centra, při kterém zemřely 4 osoby).

Kriminalita v posledních letech nepatrně vzrostla, čímž je vyvíjen tlak na nákup nových obranných systémů, zbraní a zařízení pro osobní bezpečnost.

Peru se snaží modernizovat svůj vojenský letecký park s vidinou zajištění efektivnější ochrany svého území (bezpečnostní koridor VRAEM s dlouhodobou vojenskou a policejní přítomností) a ochrany civilního sektoru (nasazení vrtulníků apod.). Kromě toho též usiluje o poskytnutí adekvátního výcviku na moderních strojích budoucím vojenským pilotům, neboť i to je pilíř efektivní ochrany země. Peruánský letecký opravárenský závod SEMAN se v posledních 5 letech proměnil ve významné centrum modernizace a montáže letecké techniky, vojenské a civilní, včetně dopravních letounů.

POLSKO

Polsko kvůli geopolitické situaci investovalo do vyzbrojení a modernizace armády již dříve, nová konzervativní polská vláda však výdaje na obranu dále navyšuje. Rozpočet ministerstva obrany pro rok 2018 činí 41,1 mld. PLN (254,82 mld. CZK) a v dalších letech se očekává jeho další navyšování až na 2 % HDP. Polská vláda počítá zejména s modernizací protivzdušné obrany, modernizací a rozvojem obrněných vojsk, zajištěním bezpečnosti polského kyberprostoru a zajištěním vojenské bezpečnosti na Baltu. V roce 2018 bude na prioritní sektory vydáno téměř 6,7 mld. PLN (41,6 mld. CZK). V nově vymezených prioritních úkolech pro období 2017–2019, plánuje polská armáda vydat na vyzbrojení a modernizaci celkem 69,6 mld. PLN (431,5 mld. CZK).

PORTUGALSKO

Na základě zákona o vojenském plánování by v letech 2016 až 2020 měla probíhat obnova vybavení ozbrojených sil. Rozpočet ministerstva obrany pro rok 2018 byl oproti předchozímu roku navýšen o 7,5 % a celkově činí 2,151 mld. EUR. Plánována je obnova lehkých obrněných vozidel (4x4) a modernizace v oblasti satelitních komunikací, kybernetické obrany, vojenských informací a polních nemocnic. Portugalské ozbrojené síly projeví zájem i o české navigační systémy. V souvislosti s nedávnými tragickými požáry je plánován i nákup nového vybavení pro prevenci a boj s ohněm.

RAKOUSKO

Stejně jako český obranný průmysl je i pro rakouský obranný průmysl klíčovou otázkou možnost zapojení rakouského průmyslu do velkých evropských dodavatelských řetězců. Společným česko-rakouským tématem je tak možná spolupráce firem obou zemí na třetích trzích. Rakouský obranný průmysl

je navíc limitován omezenými schopnostmi rakouské armády investovat do nákupu zbraňových systémů, a proto se aktivně ohlíží i po zahraniční průmyslové spolupráci. Konkrétní příležitosti pro český obranný průmysl se nabízejí zejména v oblasti pozemní techniky, letectví či komunikačních a informačních systémů.

RWANDA

Potenciál pro dodávky obranného průmyslu vyplývá z bezpečnostní situace v regionu. Vláda věnuje pozornost i finanční prostředky na vybavení armády i policie. Rwanda poskytuje své vojenské složky za finanční úhradu do mírových jednotek OSN. Finanční zdroje OSN jsou tak významnou částí rozpočtu rwandských obranných složek.

SAÚDSKÁ ARÁBIE

Saudská Arábie vydává ročně na obranu kolem 70 mld. USD (cca 10 % HDP) a v posledních letech roste o cca 20 % ročně. Značnou část rozpočtu tvoří nákup nové techniky (např. rámcový kontrakt s USA z roku 2011 za 65 mld. USD a memoranda o dodávkách vojenského materiálu a zbraní za 110 mld. USD s opcí na dalších 350 mld. USD, se Spojeným královstvím na upgrade letounu Eurofighter a Tornádo za 15 mld. USD, či s Francií (protivzdušná obrana, rekonstrukce fregat za cca 8 mld. USD) a Německem (ochranný perimetr kolem hranic, chystaný nákup ponorek)). V posledních letech se podařilo proniknout na saúdský trh i českým firmám, kterým se v minulosti vzhledem k zaběhnuté konkurenci a neexistenci historických vazeb nedařilo (vývoz speciálu v letech 2003–2009 činil v průměru pouze 0,6 mil. USD ročně). V letech 2010–2016 došlo k českému vývozu speciálu v průměru za 7 mil. USD ročně. Jedná se především o střelivo všeho druhu, výbušniny (v obou případech se jedná o dlouhodobou spolupráci), protichemické vybavení, vozidla (transfer technologie a zavedení výroby) a elektronická zařízení. V prvních 11 měsících roku 2017 došlo k vývozu lehkých ručních zbraní (vč. loveckých) a střeliva za 5 mil. USD, součásti letecké techniky za 4,6 mil. USD (vč. civilní techniky, avšak 80 % této částky tvoří letecké katapulty a podobná zařízení). Vláda Saudské Arábie usiluje o přenos technologií na výrobu zbraní, munice a vojenských dopravních prostředků do Saudské Arábie (výhledově zabezpečení až 40 % všech nákupů). S ohledem na pokračující konflikt v Jemenu, resp. přetrvávající ohrožení jižní saúdské hranice jemenskými povstalci, a z obecného pohledu na teroristické aktivity v regionu poptávka přetrvává a lze očekávat, že v tomto oboru v brzké době nepomine. České firmy – a to nejen v oblasti hmotných dodávek, ale i sofistikovaných IT služeb či SW produktů – i nadále vyvíjejí snahy o prosazení na trhu a lze očekávat jisté úspěchy.

SENEGAL

Senegal i s ohledem na situaci v širším regionu modernizuje a posiluje vlastní bezpečnostní složky a armádu. V tomto kontextu by mohl export českých výrobků najít na místním trhu uplatnění. Je zde patrný potenciál v oblasti simulátorů pro výcvik a realizaci oprav jak pozemní, tak letecké techniky.

SLOVENSKO

Novodobá užší spolupráce mezi ČR a SR v obranném průmyslu začala otevřením společného česko-slovenského podniku na výrobu ručních palných zbraní v roce 2015 v Novákách a pokračuje kooperační výrobou a opravami vojenských nákladních vozidel v Trenčíně. Obě země mají zájem na užší spolupráci svých armád a na sjednocení výzbroje pro zvýšení vzájemné součinnosti a bojových schopností.

Ministerstvo obrany SR podle Bílé knihy z roku 2016 plánuje modernizaci slovenské armády. Současný stav charakterizuje zastaralost výzbroje, techniky, materiálu i komunikačních a informačních systémů. Většina hlavních druhů výzbroje a techniky je za hranicí životnosti. Slovenská armáda plní standardy NATO na necelou polovinu a v případě komunikačních a informačních systémů je dokonce na čtvrtinové úrovni. Současný špatný stav je důsledkem dlouhodobého podfinancování sektoru obrany. V říjnu 2017 byl představen dlouhodobý plán rozvoje obrany s výhledem do roku 2030. Jeho součástí je detailní rozpis jednotlivých modernizačních projektů v celkové hodnotě 6,8 mld. EUR. Do roku 2020 mají výdaje na armádu dosáhnout 1,6 % HDP a od roku 2024 by měly stoupnout na 2 % HDP. Podle harmonogramu modernizace by se mělo v roce 2018 rozběhnout až 25 projektů. Slovensko bude například financovat výměnu bojových obrněných transportérů, modernizovat dělostřelecký palební systém Zuzana či speciální rádiové systémy BKRS.

SPOJENÉ ARABSKÉ EMIRÁTY

Spojené arabské emiráty se výrazně zapojily do boje proti terorismu, a to jak uvnitř, tak i navenek (jsou součástí mezinárodní koalice proti ISIL a členy koalice proti Huthium v Jemenu). To se spolu s napjatými vztahy s Íránem a Katarom promítá do růstu výdajů na obranu a bezpečnost, které mají v příštích 5 letech růst tempem 7 % ročně. V roce 2016 činily výdaje na obranu 23,5 mld. USD (6,7 % hrubého domácího produktu), což představuje 14. místo na světě. Téměř jedna třetina výdajů v příštích 5 letech (cca 50 mld. USD) má být vynaložena ve formě investic do vlastní zbrojní výroby doma i v zahraničí (společná výroba formou joint-venture). Rostou též výdaje na vnitřní bezpečnost, prioritními oblastmi jsou ochrana důležité infrastruktury, personální a kybernetická bezpečnost. Možnosti jsou v dodávkách zabezpečovací techniky, radarové techniky, komunikační techniky, lehkých zbraní a munice a IT služeb.

SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ

Od roku 2003 do 2016 rostl prodej střelných zbraní, rok 2016 byl rekordní (téměř 15 mil. prodaných kusů, mezi roky 2002–2013 se prodej střelných zbraní zdvojnásobil). Tragické události či diskuze o zavedení restrikcí zpravidla vedou Američany k dalším nákupům zbraní, od nástupu administrativy prezidenta Trumpa, která není dalším omezováním nakloněna, byl však v roce 2017 poprvé od 2003 zaznamenán pokles zájmu spotřebitelů o tento segment, i nadále je však prodej vysoký. Zbraně jsou v USA nadále politicky citlivá věc, proto je nutno sledovat vývoj legislativy federální úrovni, ale i na státní úrovni.

ŠVÉDSKO

Rozvíjí se rozsáhlá obranně-průmyslová spolupráce, včetně účasti českých firem v rámci subdodávek na velkých projektech švédského obranného průmyslu. Z hlediska potenciálu českého obranného průmyslu ve Švédsku lze právě na tomto stavět. Největší příležitosti tak jsou zejména v oblasti speciální optiky a elektroniky, pasivních sledovacích systémech, ale například i v oblasti ručních zbraní.

ŠVÝCARSKO

Švýcarský stát vynakládá značnou sumu, cca 5 mld. CHF ročně, na zbrojní programy. Švýcarští obyvatelé mají tradičně kladný vztah k nejrůznějším formám osobní obrany. Vzhledem ke všeobecně se zhoršující bezpečnostní situaci ve světě je místní trh připraven absorbovat nabídky obranných prostředků, např. krátkých palných zbraní.

 THAJSKO

V rámci vládního plánu modernizace „Modernisation Plan: Vision 2026“ čeká v nejbližších letech thajské ozbrojené síly řada akvizic. Kromě tradiční oblasti cvičných letounů příležitosti existují také pro výrobce trenažerů, pasivních a aktivních radarů, ručních zbraní a střeliva a další obranné a bezpečnostní techniky. Thajské ozbrojené složky v rámci svých nákupů preferují princip diverzifikace dodavatelů z různých zemí.

 TUNISKO

V roce 2015 Tunisko navýšilo státní výdaje na dovybavení obranných složek. Zajištění obrany země je nezbytností pro obnovení turistického průmyslu, proto projevují silové rezorty zájem o obranné technologie k prevenci a potírání terorismu. Oblast obranného průmyslu je uzavřena pro vstup jakéhokoliv mimostátního (domácího i zahraničního) kapitálu. Rozpočet Ministerstva národní obrany je 3,8 % HDP, deficit státního rozpočtu blokuje probíhající akviziční procesy. V etapě zpracování je Bílá kniha obrany, která má udat směry modernizace ozbrojených sil i související akvizice. Česká republika může mimo jiné v budoucnu navázat na úspěšné dodávky v oblasti leteckého průmyslu a reagovat na možnou výměnu letounů L 59T české výroby, bude však čelit tvrdé konkurenci výzbroje ze second handu a to především z důvodu deficitu státního rozpočtu.

 TURECKO

Podmínky v odvětví obranného průmyslu určuje politicky a vládou silně podporovaný rozvoj domácí výroby – Turecko investuje nemalé prostředky do nových projektů „národních zbraní“ domácí produkce je jednoznačně zvýhodňována před zahraniční. Tento sektor je však perspektivní, zejména pro české dodavatele lehkých ručních zbraní, technologických sub-komponent (elektrotechnika, optika), obráběcích strojů a výrobních technologií těžkého strojírenství, zkušebnictví a testování). V současnosti Turecko hledá partnery a subdodavatele pro výrobu armádních automatických útočných pušek, raketových systémů, bitevních letadel, tanků, dronů či specializovaných elektronických prostředků. Turecký trh může být z pohledu českých subjektů perspektivní např. v oblasti prostředků protichemické a radiační ochrany. Stranou zájmu nemohou zůstat výrobky pro záchranné systémy. V souvislosti s možnou výstavbou jaderné elektrárny je potřeba vytvořit bezpečnostní a záchranný systém. V něm je možno spatřovat další šanci pro uplatnění českých firem.

 TURKMENISTÁN

Probíhá postupné doplňování výzbroje a modernizace armádních a bezpečnostních složek v souvislosti s posilováním vnější a vnitřní bezpečnosti země. Možné dodávky se mohou odehrávat zejména v rovině technologicky náročnějších systémů používaných jednotlivými druhy pozemních vojsk a protivzdušné obrany.

 UGANDA

Potenciál pro dodávky obranného průmyslu vyplývá z působení ugandských jednotek v Jižním Súdánu (za předpokladu neexistence embarga). Díky zapojení do misí OSN tak nejsou ozbrojené složky závislé pouze na příjmech z ugandského státního rozpočtu. Priorita rozpočtu obrany vyplývá rovněž z regionální geopolitické situace. Z tohoto důvodu představují potencionální dodávky pro ugandské ozbrojené složky příležitost pro dodavatele z oblasti obranného průmyslu. Potenciál lze spatřovat v oblasti výcviku pilotů a oprav a dodávek letecké techniky, stejně jako v oblasti radarových a sledovacích systémů.

UKRAJINA

Odvětví se od roku 2014 postupně konsoliduje s výhledem získání schopnosti plné saturace potřeb ukrajinských ozbrojených sil. Nadále má Ukrajina nicméně zájem o unikátní technologie zejména z oblasti pasivních sledovacích systémů, dále o speciální vozidla a komunikační prostředky. Vysoká cena bojových aktivit na východě země se nicméně podepisuje na zdrojích obranného rozpočtu a výjimkou nemusí být z ukrajinské strany ani náhlá a rychlá potřeba dodávek určitého typu základní výstroje, oblečení a dalších prostředků.

UZBEKISTÁN

Probíhá postupná modernizace všech úrovní armádních a bezpečnostních složek v souvislosti s posilováním vnější a vnitřní bezpečnosti země. Škála probíhajících a budoucích možných dodávek je poměrně široká, tj. od výzbroje a výstroje armádního mužstva a příslušníků bezpečnostních služeb až po technologicky náročné systémy používané jednotlivými druhy pozemních vojsk a letectva (komponenty a náhradní díly pro dříve dodanou leteckou techniku, navigační systémy ap.).

VELKÁ BRITÁNIE

Pokud jde o obranný průmysl, Británie zůstává i nadále pátým největším světovým vývozcem zbraní a obranných technologií. Až 22 % britského leteckého průmyslu tvoří vojenská letadla a vrtulníky, např. dodávky komponent pro program Joint Strike Fighter vedený USA. Pokles vládních výdajů na obranu v uplynulých letech by mělo v roce 2018 a dalších 4 letech vystřídat jejich postupné zvyšování a projeví se také zahraniční objednávky (např. v roce 2017 objednal Katar dodávku 24 stíhaček Typhoon od BAE). K nejvýznamnějším firmám dle tržního podílu patří BAE Systems, Rolls-Royce, GKN, Babcock, Cobham, Serco, Meggitt, Ultra Electronics, QinetiQ a Chemring. Příležitosti pro český export se nacházejí zejm. v subdodávkách komponent, včetně např. částí příslušenství, elektro, optiky, radarové techniky, ale i zbraní. Větší šance na navázání nové spolupráce s významnými britskými výrobci v obranném průmyslu jsou především v oblastech inovativních technologií, např. „360° situational awareness“, „future soldiers“, propojitelnosti, pokročilých materiálů, řídicích systémů a architektury software. Z tradičních oblastí lze očekávat příležitosti např. ve strojírenském sektoru a v oblasti hydrauliky v souvislosti s plánovanou výstavbou nových britských námořních bojových plavidel včetně další letadlové lodi a 4 nových jaderných ponorek. Vytvoření dodavatelských vztahů v britském obranném průmyslu vyžaduje trpělivost a dlouhodobé úsilí.

VIETNAM

Vývoz speciálu (radary, palné zbraně, munice) tvoří velmi významnou část českého exportu do Vietnamu. Kromě uvedených komodit má Vietnam zájem o české trenažéry pro pěchotu a letecké simulátory. České firmy se chtějí účastnit i generálních oprav letadel L-39 používaných vietnamským letectvem. Vietnam současně potřebuje modernizovat starou ruskou techniku (radary, tanky apod.). Vedení vietnamské armády se snaží diverzifikovat dodavatele obranné techniky, což dává příležitost i českým firmám. Výhodou je i řada vysoce postavených vojenských odborníků, kteří v minulosti studovali v ČR.

ZAMBIE

Šance pro český obranný průmysl lze spatřovat především v oblasti oprav zastaralé techniky sovětské a ruské provenience – tanky, letadla, vrtulníky.

Konkrétní příležitosti	Země
HS 3601 - Výbušniny výmětné práškové	Mexiko
HS 3602 - Připravené výbušniny, jiné než prachové výmetné slože	Irák, Konžská demokratická republika, Švýcarsko
HS 3603 - Zápalky; bleskovice; roznětky nebo rozbušky; zažehovače; elektrické rozbušky	Spojené arabské emiráty
HS 3606 - Ferocer aj. pyroforické slitiny ve všech formách	Spojené arabské emiráty
HS 3822 - Směsi diagnostické, laboratorní reagenty	Brazílie
HS 4014 - Hygienické nebo farmaceutické výrobky, z vulkanizovaného kaučuku, jin. než tvrdého kaučuku	Lotyšsko
HS 5603 - Netkané textilie, též impregnované, povrstvené, potažené nebo laminované	Indonésie
HS 6306 - Plachty nepromokavé lodní, stínící ap., stany aj.	Brazílie
HS 8303 - Pancéřové, zpevněné sejfy, trezory, dveře a bezpečnostní schránky ap. výrobky	Spojené arabské emiráty
HS 8411 - Proudové motory, turbovrtulové pohony a ost. plynové turbíny	Kazachstán, Tunisko
HS 8517 - Telefonní a ost. přístroje pro vysílání, přijímání hlasu, obrazů aj. dat	Etiopie
HS 8526 - Radiolokační a radiosondážní přístroje, radionavigační a rádiové přístroje pro dálkové řízení	Bulharsko, Dánsko, Filipíny, Finsko, Chile, Indonésie, Izrael, Japonsko, Jemen, Jihoafrická republika, Lotyšsko, Polsko, Řecko, Slovensko, Spojené arabské emiráty, Vietnam
HS 8527 - Přijímací přístroje pro rozhlasové vysílání	Indonésie, Kambodža
HS 8531 - El. akustické nebo vizuální signalizační přístroje, poplašná zařízení	Jihoafrická republika, Peru
HS 8544 - Izolované dráty, kabely aj. izolované el. vodičevláken	Bulharsko
HS 8704 - Motorová vozidla pro přepravu nákladu	Indonésie, Izrael, Tunisko
HS 8706 - Podvozky (chassis) vybavené motorem, pro motorová vozidla čísel 8701 až 8705	Jordánsko
HS 8710 - Tanky a jiná bojová obrněná vozidla, motorová	Argentina, Bangladéš, Indie, Malajsie, Řecko, Slovensko, Tunisko
HS 8802 - Aerodynamy ost. lodě kosmické nosiče startovací	Peru, Angola, Argentina, Jihoafrická republika, Kazachstán, Mosambik
HS 8803 - Části a součásti výrobků čísel 8801 nebo 8802	Indonésie, Uzbekistán
HS 8804 - Padáky (včetně řiditelných padáků a paraglidingů) a rotující padáky	Kazachstán, Lotyšsko, Polsko, Saúdská Arábie, Uzbekistán
HS 8805 - Letecké katapulty ap. přístroje a zařízení	Nový Zéland, Saúdská Arábie, Spojené arabské emiráty, Uzbekistán
HS 8906 - Lodě čluny ostatní vč. válečných záchranných	Peru
HS 9013 - Zařízení s kapalnými krystaly; lasery, ne laserové diody; ost. optické přístroje	Řecko, Slovensko, Turkmenistán

OBRANNÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 9020 – Ost. dýchací přístroje a plynové masky, kromě ochranných masek bez mechanických částí	Brazílie, Japonsko, Libanon, Peru
HS 9301 – Vojenské zbraně, jiné než revolvery, pistole a zbraně čísla 9307	Angola, Finsko, Francie, Ghana, Indie, Jihoafrická republika, Keňa, Korejská republika, Lotyšsko, Malajsie, Polsko, Portugalsko, Rwanda, Saúdská Arábie, Tunisko, Mexiko
HS 9302 – Revolvery a pistole, jiné než čísel 9303 nebo 9304	Afghánistán, Brazílie, Dánsko, Filipíny, Francie, Ghana, Chile, Indie, Izrael, Jordánsko, Kambodža, Kazachstán, Keňa, Konžská demokratická republika, Korejská republika, Libanon, Litva, Lotyšsko, Mexiko, Mosambik, Nigérie, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rwanda, Řecko, Saúdská Arábie, Slovensko, Švýcarsko, Thajsko, Turecko, Turkmenistán, Uganda, USA, Uzbekistán, Vietnam, Peru
HS 9303 – Ost. střelné zbraně ap zařízení využívající ke střelbě výbušné náplně	Afghánistán, Angola, Argentina, Bangladéš, Dánsko, Filipíny, Finsko, Francie, Ghana, Chile, Indonésie, Irák, Jemen, Jihoafrická republika, Jordánsko, Kambodža, Keňa, Konžská demokratická republika, Korejská republika, Libanon, Lotyšsko, Malajsie, Mosambik, Polsko, Rwanda, Řecko, Slovensko, Spojené arabské emiráty, Thajsko, Turecko, Turkmenistán, Uganda, USA, Uzbekistán, Velká Británie
HS 9304 – Ost. zbraně, ne sečné bodné	Afghánistán, Angola, Brazílie, Finsko, Francie, Ghana, Jemen, Jihoafrická republika, Kazachstán, Keňa, Korejská republika, Litva, Lotyšsko, Malajsie, Nigérie, Polsko, Portugalsko, Rwanda, Saúdská Arábie, Spojené arabské emiráty, Turecko, Turkmenistán, Uganda, Uzbekistán, Vietnam, Bangladéš, Peru, Kambodža
HS 9305 – části příslušenství zbraní, revolverů, pistolí	Mexiko, Angola, Austrálie, Francie, Ghana, Jihoafrická republika, Jordánsko, Keňa, Lotyšsko, Maďarsko, Malajsie, Nový Zéland, Pákistán, Rwanda, Řecko, Senegal, Slovensko, Turecko, Uganda
HS 9306 – bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní	Mexiko, Afghánistán, Angola, Bangladéš, Filipíny, Francie, Ghana, Indonésie, Irák, Izrael, Jemen, Jihoafrická republika, Kazachstán, Keňa, Kolumbie, Libanon, Lotyšsko, Malajsie, Rwanda, Saúdská Arábie, Senegal, Spojené arabské emiráty, Thajsko, Turkmenistán, Uganda, Uzbekistán
HS 9505 – Části příslušenství zbraní, revolverů a pistolí	Kambodža